

97

A ~~Magyar~~ Erdőművelésügyi Minisztérium Szemléltető Filmkirendeltsége
diafilm sorozatából

235.szám

F R A N C I A O R S Z Á G I.
/Természeti földrajza/

Földrajzi sorozat:35.

Készült:1955.évben

A vetítés előtt készítsük elő a tanulókat, mutassuk meg a fali térképen Franciaország részeit azon sorrendben, ahogy a képsorozat feldolgozza. Az egyes képek vetítésekor pedig utaljunk a térképre.

Franciaország térképe

Az ország egyes részeit az alábbi sorrendben mutatjuk be a képsorozatban:

- Bretagne
- Centrális-plató
- Vosges
- Pireneusok
- Francia Alpok
- Jura-hegység
- Párizsi medence
- Garonne medence.
- Rhone medencéje és a Földközi-tenger partvidéke
- Korzika

Bretagne

1. Bretagnei táj

A félsziget az Armorikai-hegység egyik lepusztult darabja. A széles hátakon főleg takarmánynövények termesztése folyik. A viharok miatt a parcellákat fasorok szegélyezik, ezért a halomvidék erdősnék látszik, mint a következő képen.

2. Folyómenti táj

A széles völgyekben kanyarognak a középszakasz-jellegű folyók.

3. Héjasan leváló gránit

A nagy árapály miatt a tengerpart erősen pusztul. A dagály itt 8-10 m magasra is felszökik. A gránitsziklák héjasan válnak le, csak a keményebb részek állnak ellen hosszabbideig. Így jön létre a szirtes tengerpart, melyet a következő kép mutat.

4. Szirtes tengerpart

Centrális-plató

5. A Centrális-plató

A Variskusi hegység darabja. Felszine a kiemelkedő részeken kristályos kőzetekből, a mélyebb helyeken pedig a geológiai középkorból származó mészkőből áll. A platon fiatalkori vulkánok helyezkednek el. Legtöbbjük bazaltból épült fel. Az előtérben a plató tökéletlen síksága a város mögött /Le Puy/ a Velay vulkán sor húzódik.

6. Rocher D'Aiguille

A bazaltkupok lepusztulásával igen merész csucok keletkeznek. Ez a szikla az előbbi kép közepén is látható.

7. Bazaltorgona a Cantal-csoportban

A bazalt jellegzetes pusztulási formája az oszlopos elválás. Nálunk a Tapolcai-medencében, a Szentgyörgy-hegyen látjuk ezt a jelenséget jól.

8. Causse barambiau

A Centrális-plató mélyebben maradt részein a geológiai középkorból származó mészkőrétegek vannak a felszínen. A száraz mészkő-plató mögött /keletre/ az Aigoul gránittömege látszik. Az előtérben felszakadt barlangvölgy. Oldalán a vékonyan rétegzett mészkő látszik.

Vosges

9. Vosges, háttérben a Hohneck /1 366 m/

Gránitból, kristályos palából álló tömb. A triasz-táblából szigetszerűen emelkedik ki, legmagasabb tetői délen vannak /Grosser Belchen 1 423 m/. Oldalait erdők borítják.

10. Retournemer és Longemer

A Vosges magasabb régióiban a hajdani eljegesedés nyomai látszanak. A kép két glaciális eredetű tavat mutat.

11. A Rajna Elzászban

A Vosgeseket körülvevő triasz-tábla meredeken szakad le a Rajna völgyére. A háttérben a Schwarzwald látszik. A két hegység déli lábánál mélyedés húzódik keletről nyugatra. A keleti nyíláson a Rajna jön be a két hegység közé. A nyugati nyíláson keresztül fontos út vezet Belfodba.

Pireneusok

12. Kilátás a Pireneusokra Pau városából

A hegység a Pic'd'Auie csuccsal egyszerre nagyon felmagasodik. Innen kezdve a legmagasabb rész kristályos kőzetekből áll.

A vízválasztó a legmagasabb csúcsokat összekötő vonalon van, ezért a hegység nincs beréselve. A hegységnek ez a része a jégkorszakban hatalmasan el volt jegesedve. Lejtőit az alacsonyabb régiókban erdő borítja.

13. Gavarnie cirkuszvölgy

Glaciális teknővölgy a Gave patak forrásvidékén. A völgy talpa 1640 m magasan van a tenger színe felett. A völgy oldalát kréta- és harmadkori mészkő alkotja.

Francia Alpok

14. A Tengeri Alpok mészkővonulata

A Roya völgye a Tengeri Alpokban. A hegység magasabb részei erdőtlenek, csak a lejtők alján látjuk a természetett növényeket terraszos művelésben. A kertek között ríktóan tűnnek elő a hegységet felépítő mészkő sziklái.

15. Flis a Tengeri Alpokban

Északabbra a harmadkori flis homokkő is megjelenik. A képen úgy látszik, mintha mesterségesen épített fal lenne.

16. A Felvoux-csoport

Az Alpok kristályos övezetéhez tartozik. Gránitból és gneiszből épült fel. A képen a hóhatár fölé emelkedő hegység glaciális jelenségei jól látszanak: firngyűjtők, gleccserek stb.

17. A Mont-Blanc-csoport

A kristályos kőzetekből felépült hegyecsoport meredeken emelkedik ki a Chamonix völgyből. A kép balharmadában a Mer de Glace. A belőle kifolyó gleccserpatak erősen alsószakasz-jellegű a völgyben. Szabályozták. Egyenes csatornán vezették a völgyben folyó Arveba. A kép jobb oldalán az Alpok legmagasabb csúcsa a Mont-Blanc /4810m/. Alatta két gleccser. A baloldali gleccserből kifolyó patak két ágra szakadva fut le a völgybe. Alsószakasz-jellegű. Feltűnő a csúcsook megközelítőleg egyenlő magassága, ami bizonyítja, hogy a felemelt tönköt az erózió csúcsokra szabdalta szét.

18. Mer de Glace

A gleccser firngyűjtő területe 20 km széles.

19. A Mont-Blanc

Az előtérben firnmező. A balsarokban különösen, de az előtérben is, jól láthatók a lepusztulás, főleg az aprózódás nyomán létrejött gránittornyok. Az egész Mont-Blanc csoport világos színű gránitból áll. Igen sűrű vertikális hasadások járják át. A kőzet ezek mentén válik el az atmoszferiliák hatására és létrejönnek a tornyok és a roppant meredek sziklafalak.

Jura-hegység

20. A Jura-hegység Mantua közelében

A Jura-hegység igen egyszerű felépítésű gyűrt mészkőhegység. A tektonikus mozgásokkal kiemelt mészkőrétegek jól látszanak. Széles, lapos, víztelen fennsíkobból áll.

Párizsi-medence

21. A Párizsi-medence tengerre kifutó kréta-rétegei

A Párizsi-medencét még ókori hegytömb fogja körül, /Bretagne, Centrális-plató, Vosges, Palahegység/. Triász-, jura-, kréta-, eocén- oligocén-rétegek töltik ki. Ezek egymás fölött réteglépcsővel /kuesztával/ végződnek. A kréta-rétegek átnyultak Angliába is. A La Manche leszakadása választja el egymástól a két részt. A francia tengerpartot a nagy dagály erősen pusztítja, ezt ábrázolja a kép.

22. Kréta kueszta

A szárazföldön a rétegek lépcsővel végződnek el, ezt szőlők és erdők borítják.

23. A Seine Párizsnál

A folyó középszakasz jelleggel kanyarogva folyik végig a medencén. Párizs területén két kanyarulat van. Képünkön az egyik látszik. A háttérben a medence síkja.

24. A Moselle Metznel

A város a jura kuesztánál fekszik. A Moselle a Párizsi-medencében ered, de azután elhagyja és a rajnai Palahegységen tör keresztül.

25. A Loire Beaugencynél

Nevers tájékán lép a Párizsi-medencébe. Keresztültör a kuesztákon és Angersnél kilép a medencéből.

Garonne-medence

26. A Garonne Toulousenál

A medencében jura- és kréta rétegeken harmadkori rétegek fekszenek. Délen ezekre települ a Pireneusokból származó félkör alakú törmelék kup. A Garonne is ezen fut le a síkságra. Toulousenál már sok mellékfolyót vesz fel és így elég tekintélyes folyó.

27. A Garonne Bordeauxnál

A hosszan a szárazföldre nyúló Girondeba torkollik. Bordeauxnál nagyot kanyarodik, ez a képen is jól látszik. A kép baloldalán a Landes síksága, a jobboldalon a gyengén halmos vidék.

28. Tájkép a Garonne medencéből Bordeaux közeléből

A dombok lankás lejtőin szőlők, a tetőkön erdők.

A Rhône-medence és a Földközi tenger partvidéke

29. Cévennes

A Rhône-medence és Provance az Alpok és a Centrális-plató közt elnyúló tektonikus árok észak-déli irányu. Szélessége 50-60 km. Nyugati oldalát a Centrális-plató meredek keleti lejtője a Cévennes határolja. A háttérben a Mont Aigoual /1867 m/. A lejtő - mivel a szél árnyékában van - száraz, ezért csak ritkás erdő borítja.

30. Az Isere áttörése

A medence keleti oldalát az Alpok határolják. Az Isere a mészkőláncokon tör keresztül Grenoble alatt. A folyó völgye termékeny és jól művelt. A művelt földek között Morians falu látszik. Fölötte az átvágott hegység terméketlen mészkősziklái emelkednek. A mészkőrétegek között márgarétegek helyezkednek el terraszszerűen kiugorva, ezeken kis erdők nyomorognak. Ez a kép előtérben jól látszik.

31. A Rhône Avignonnál

32. Lés Baux /Arlestől ÉK-re kb. 25 km-re/

Kréta mészköveken bauxit fordul elő. Az érc innen kapta nevét.

33. Nizza

A Rhône deltájától keletre a partok szaggatottak, mert a hegység redői a tengerpartok irányát metszik.

Korzika

34. Korzika

Kristályos kőzetekből álló sziget. A kép baloldalán Galéria öble a faluval. Az előtérben macchia-bozót.

Készült a Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalatnál Budapest
Felelős vezető: Heitter Imre